

METODICKÁ PŘÍRUČKA
k cenové regulaci oboru
vodovodů a kanalizací
pro roky 2022–2026

Ministerstvo financí vydává tuto metodickou příručku jako pomůcku pro aplikaci nových pravidel dle výměru MF č. 01/VODA/. Tato příručka nemá normativní charakter a nelze ji univerzálně aplikovat na všechny případy z praxe; zachycuje pouze obecné principy v modelových příkladech pro vysvětlení těchto principů. Pomůcku není možné použít jako návod pro postup dle výměru MF č. 01/VODA/2022, resp. dodržení pravidel regulace musí být vždy posuzováno v souvislosti s právní úpravou (zejména zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů a výměrem MF č. 01/VODA/2022). V pochybnostech o správnosti výkladu je nutné požádat Ministerstvo financí o stanovisko, protože uvedená pomůcka není aplikovatelným stanoviskem Ministerstva financí. Příručka bude průběžně doplňována a aktualizována.

Aktuální verze příručky je k dispozici ke stažení z webových stránek Ministerstva financí na adrese: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>.

OBSAH

Úvod.....	4
Regulace v oboru vodovodů a kanalizací.....	5
Pravidla cenové regulace v oboru VaK.....	6
Časová osa sestavení kalkulace ceny.....	6
1. Rok t-1.....	7
1.1 Příprava podkladů pro sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t.....	7
1.2 Sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t.....	14
1.3 Schválení ceny pro vodné a stočné před jejím uplatněním.....	14
1.4 Předložení plánové kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí.....	15
2. Rok t.....	17
2.1 Uplatňování ceny vody.....	17
2.2 Aktualizace plánové kalkulace ceny pro rok t.....	17
2.3 Předložení aktualizované kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí.....	18
3. Rok t+1.....	20
3.1 Sestavení vyrovnávací kalkulace ceny za rok t.....	20
3.2 Předložení vyrovnávací kalkulace ceny Ministerstvu financí za rok t.....	21
3.3 Vyrovnání za rok t – dobropis odběratelům (více než 10 %).....	21
4. Rok t+2.....	23
4.1 Vyrovnání za rok t – uplatnění vyrovnávací položky za rok t (do 10 %).....	23
Příklady.....	24
Cenová kontrola.....	35
Kontakty.....	36

ÚVOD

Obor vodovodů a kanalizací (dále jen „obor VaK“) jako síťové odvětví zabezpečující jednu ze základních životních potřeb občanů je v ČR regulován jak po stránce věcné, tak i cenové. Ministerstvo financí (dále také „MF“), jako cenový regulátor oboru VaK, pravidelně reviduje nastavení cenové regulace s cílem reagovat na změny v legislativním prostředí, vývoj na jednotlivých trzích a dopady platné regulace na trh. Ministerstvo financí navrhlo pro roky 2022–2026 úpravu platné cenové regulace pro obor VaK. Po jednomyslném schválení Výborem pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací (dále také „Výbor VaK“) Ministerstvo financí vydalo dne 12. 7. 2021 výměr MF č. 01/VODA/2022, který nabývá účinnosti dne 1. 1. 2022 (dále také „Výměr MF“).

Výměr MF byl zpracován na základě podrobné analýzy vycházející z dlouholeté praxe, jejímž důsledkem je i několik podstatných novinek.

Zaprvé: Výměr MF deklaruje pětiletý regulační rámec pro období 2022–2026, což v praxi znamená, že během regulačního období by nemělo docházet k žádným zásadním změnám v oblasti cenové regulace, čemuž je možné přizpůsobit i plány vodohospodářských společností.

Zadruhé: Výměr MF zřetelněji a jednoznačněji definuje oprávněné náklady a ve větší míře je přibližuje daňově uznatelným nákladům, což by mělo opět zvýšit jak právní jistotu regulovaných subjektů, tak i schopnost státní správy dodržování pravidel kontrolovat a vymáhat.

Zatřetí: Výměr MF zavádí nové pravidlo, které neoprávněně vybrané vodné a stočné vrací zpět odběratelům formou snížení ceny v následujících letech.

Začtvrté: Výměr MF zavádí sběr dat, který zčásti odkazuje na formuláře věcného regulátora (Ministerstvo zemědělství) a zčásti na vlastní nové tabulky, přičemž po roce 2023 by měly být v plné míře sjednoceny formuláře i způsob jejich vyplňování. Výměr MF dále zavádí povinnosti předkládat plánové kalkulace ceny Ministerstvu financí ještě před jejich platností, což umožní státní správě sledovat cenový vývoj v oboru VaK a reagovat na případná pochybení již v průběhu kalendářního roku.

Zapáté: Dochází k úpravě výpočtu zisku s jednoznačným rozdělením zisku vlastníka a provozovatele. Současně dochází i ke zrušení historických dohod o rozdělení majetku pro účely výpočtu zisku.

Vše výše uvedené by v konečném důsledku mělo přinést značně pozitivní dopad nejen na rozvoj oboru VaK a životního prostředí, ale i právní jistotu pro vodohospodářské společnosti a odběratele.

REGULACE V OBORU VODOVODŮ A KANALIZACÍ

Ministerstvo financí je cenovým regulátorem v oboru VaK. V jeho gesci jsou následující právní předpisy:

- zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o cenách“),
- vyhláška č. 450/2009 Sb., kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů,
- výměry MF.

Ministerstvo zemědělství je hlavním věcným regulátorem, v jehož gesci pro obor VaK jsou zejména následující právní předpisy a metodické materiály:

- zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon o vodovodech a kanalizacích (dále jen „vyhláška č. 428/2001 Sb.“),
- Metodický pokyn Ministerstva zemědělství č. j. 14000/2020-15132-1 pro orientační ukazatele výpočtu pořizovací (aktualizované) ceny objektů do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací, pro Plány rozvoje vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací,
- Metodický pokyn Ministerstva zemědělství č. j. 9353/2020-15132 pro zpracování a dokládání realizace Plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo životního prostředí je věcně odpovědné v oblastech ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti podzemních a povrchových vod a v tvorbě legislativy v této oblasti. Ministerstvo životního prostředí je Řídicím orgánem Operačního programu Životní prostředí (dále také „OPŽP“) coby základního zdroje podpory pro projekty zlepšující životní prostředí v České republice, v tom smyslu také pro projekty v sektoru vodního hospodářství. Ministerstvo životního prostředí spolu se Státním fondem životního prostředí ČR, jako zprostředkujícím subjektem OPŽP, je gesčně příslušným orgánem k vydávání Pravidel pro žadatele a příjemce OPŽP.

PRAVIDLA CENOVÉ REGULACE V OBORU VAK

Cenová regulace v oboru VaK má formu věcného usměrňování cen. Věcné usměrňování cen umožňuje reagovat na individuální technické a provozní podmínky, které způsobují rozdíly v nákladovosti vodohospodářských společností, a tedy vypočtení (kalkulování) individuální ceny pro vodné a stočné prodávajícího (např. vodohospodářskou společnost).

Pro obor VaK je stanoven závazný postup kalkulace ceny. Do kalkulace ceny mohou být zahrnuty pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a daň. Tyto podmínky jsou platné pro všechny prodávající. Proávající je povinen sestavit cenovou kalkulaci ceny v souladu s pravidly cenové regulace a na jejím základě následně uplatňovat cenu pro vodné a stočné.

V následujících kapitolách je postupně představen postup pro sestavení kalkulace ceny, včetně časové osy, ve které jsou jednotlivé kroky postupu realizovány.

ČASOVÁ OSA SESTAVENÍ KALKULACE CENY

Rok t-1	<ul style="list-style-type: none"> 1.1 Příprava podkladů pro sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.2 Sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.3 Schválení ceny pro vodné a stočné před jejím uplatněním 1.4 Předložení plánové kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t	<ul style="list-style-type: none"> 2.1 Uplatňování ceny vody 2.2 Aktualizace plánové kalkulace ceny pro rok t 2.3 Předložení aktualizované kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t+1	<ul style="list-style-type: none"> 3.1 Sestavení vyrovnávací kalkulace ceny za rok t 3.2 Předložení vyrovnávací kalkulace ceny Ministerstvu financí za rok t 3.3 Vyrovnání za rok t – dobropis odběratelům (více než 10 %)
Rok t+2	<ul style="list-style-type: none"> 4.1 Vyrovnání za rok t – uplatnění vyrovnávací položky (do 10 %)

1. ROK t-1

Rok t-1	1.1 Příprava podkladů pro sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.2 Sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.3 Schválení ceny pro vodné a stočné před jejím uplatněním 1.4 Předložení plánové kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t	2.1 Uplatňování ceny vody 2.2 Aktualizace plánové kalkulace ceny pro rok t 2.3 Předložení aktualizované kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t+1	3.1 Sestavení vyrovnávací kalkulace ceny za rok t 3.2 Předložení vyrovnávací kalkulace ceny Ministerstvu financí za rok t 3.3 Vyrovnání za rok t – dobropis odběratelům (více než 10 %)
Rok t+2	4.1 Vyrovnání za rok t – uplatnění vyrovnávací položky za rok t (do 10 %)

Příprava podkladů pro sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t začíná v roce t-1, tedy v roce předcházejícím vlastnímu uplatňování ceny pro vodné a stočné na základě vypracované plánové kalkulace.

1.1 PŘÍPRAVA PODKLADŮ PRO SESTAVENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY PRO ROK t

Pro sestavení plánové kalkulace ceny je nezbytné připravit podklady, na základě kterých budou kalkulovány jednotlivé položky této sestavované plánové kalkulace.

Těmito podklady jsou například:

- Kalkulace cen z minulých let včetně podkladů, na jejichž základě byly vytvořeny,
- Kalkulace pachtovného,
- Podklady z účetnictví z minulých let,
- Plány provozu,
- Podnikatelské plány (plány investic a plány oprav),
- Smlouvy s dodavatelem energií (elektro, plyn, ...),
- Smlouvy s dodavatelem materiálu,
- Žádosti o nové přípojky, žádosti o odpojení (například nové developerské projekty, průmyslové areály),
- Řídící dokumentace k dotačním titulům (zejména podmínky dotačních výzev, podklady pro dotační tituly, pravidla pro žadatele, Metodika pro žadatele rozvádějící podmínky Přílohy č. 6, resp. č. 7 OPŽP, schválené žádosti, konkrétní podmínky přidělených dotačních programů zakotvené v právních aktech).

Pro přípravu podkladů k sestavení plánové kalkulace je potřeba dodržet Výměr MF a dodržet strukturu a obsah formuláře plánové kalkulace ceny, které jsou k dispozici ke stažení z webových stránek

Ministerstva financí na adrese: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>.

ROZDĚLENÍ PROVOZOVANÉ OBLASTI NA DÍLČÍ LOKALITY A ROZHODNUTÍ O UPLATNĚNÍ SOLIDÁRNÍ CENY

Provozovanou oblast je možné rozdělit na jednotlivé lokality a zároveň také rozhodnout, zda bude v některých lokalitách uplatňována tzv. solidární cena (případ, kdy není pro každou lokalitu uplatněna individuální cena, ale je uplatňována jednotná cena).

PLÁNOVÁNÍ OBJEMU VODY

S ohledem na dlouhodobý vývoj a na oprávněná očekávání prodávající stanoví plánovaný objem vody.

► Příklad dobré praxe

Výstavba nových domů

V lokalitě, pro kterou sestavuje vodohospodářská společnost plánovou kalkulaci ceny, dojde v příštím roce k uskutečnění rozsáhlého developerského projektu zaměřeného na výstavbu nových domů. Vzhledem k rozsahu projektu vodohospodářská společnost předpokládá, že dojde k výraznému nárůstu množství dodávané/odváděné vody, a ke změně s tím souvisejících nákladů. Tyto skutečnosti vodohospodářská společnost zohlední v plánové kalkulaci ceny.

► Příklad špatné praxe

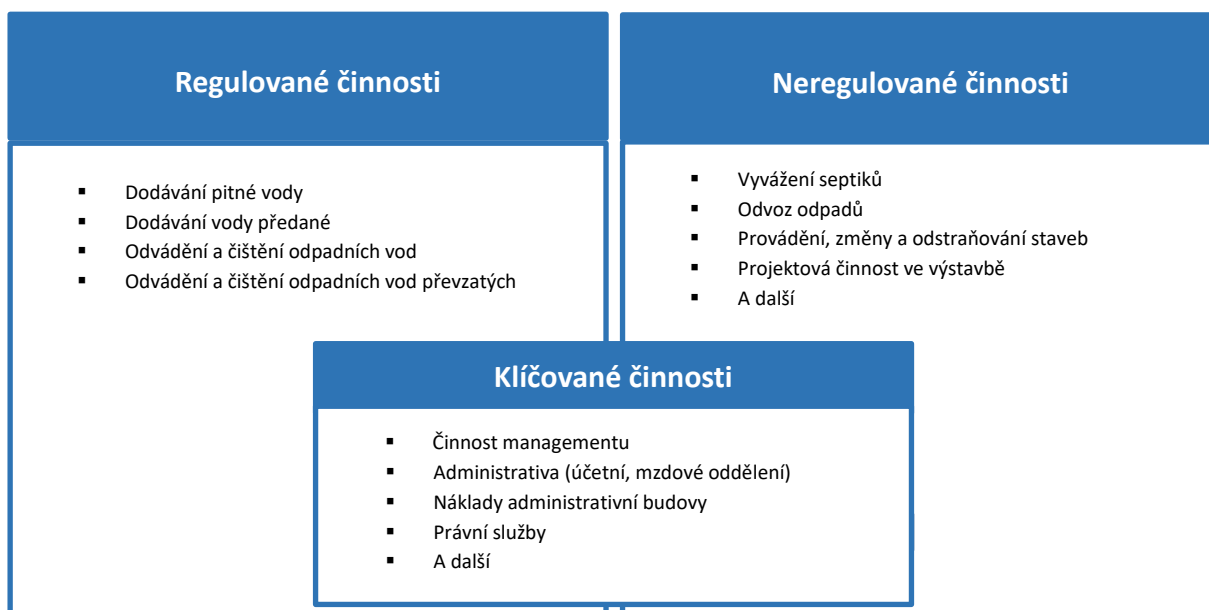
Opatření pro snížení ztrát v síti

Přestože vodohospodářská společnost realizovala opatření pro snížení ztrát v síti, tyto skutečnosti nezohledňuje a sestavuje plánovou kalkulaci ceny pouze z kalkulací minulých let bez přihlídnutí k této změně.

ROZDĚLENÍ ČINNOSTÍ NA REGULOVANÉ A NEREGULOVANÉ

Vodohospodářské společnosti často provádějí, kromě regulovaných, také neregulované činnosti. Náklady spojené s těmito neregulovanými činnostmi nelze považovat za náklady oprávněné pro zahrnutí do kalkulace ceny pro vodné a stočné. Zároveň existují činnosti, které současně zajišťují provádění regulovaných i neregulovaných činností vodohospodářských společností. Náklady na tyto činnosti jsou klíčové (rozdělovány dle vhodně zvoleného klíče mezi regulovanou činnost a neregulovanou činnost) a pouze část rozklíčovaných nákladů, které jsou spojeny s regulovanou činností, lze považovat za náklady oprávněné pro zahrnutí do kalkulace pro ceny pro vodné a stočné.

V následujícím schématu jsou uvedeny příklady činností regulovaných, neregulovaných a klíčových:

ROZDĚLENÍ NÁKLADŮ NA EKONOMICKY OPRÁVNĚNÉ A NEOPRÁVNĚNÉ

Rozdělení nákladů na ekonomicky oprávněné či neoprávněné obecně určuje zákon o cenách. Podrobnější pravidla pro sestavení kalkulace ceny vody stanoví Výměr MF.

Při přípravě kalkulace ceny se postupuje v souladu s Výměrem MF, který stanoví pravidla pro určení, zda jsou náklady oprávněné nebo neoprávněné. V případě neoprávněných nákladů Výměr MF uvádí výčet nákladů, které zejména nelze uznat za ekonomicky oprávněné a nelze je zahrnout do kalkulace ceny.

V následujícím schématu jsou uvedena základní pravidla pro oprávněné a neoprávněné náklady:

Ekonomicky oprávněné náklady	Ekonomicky neoprávněné náklady
<p>Pokud jsou vynaloženy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ hospodárně, efektivně a účelně ▪ s péčí řádného hospodáře ▪ v souvislosti se zajištěním dodávky vody pitné z vodovodu nebo odvádění nebo čištění vod odpadních kanalizací v odpovídajícím množství a požadované kvalitě ▪ nezbytně k zajištění dodávky vody pitné z vodovodu nebo odvádění nebo čištění vod odpadních kanalizací v odpovídajícím množství a požadované kvalitě ▪ a nebyly uhrazeny z jiných zdrojů např. dotací, tržeb za jiné zboží ▪ a evidovány v účetnictví podle právních předpisů upravujících účetnictví 	<p>Ekonomicky neoprávněné náklady jsou například:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ náklady na reprezentaci a dary ▪ cestovné vyplácené nad rámec povinností stanovených zákoníkem práce ▪ peněžité vyrovnání (např. odstupné) nad rámec povinností stanovených zákoníkem práce, ▪ příspěvky na stravování nad rámec daňové uznatelnosti dle zákona o daních z příjmů ▪ penále, pokuty, úroky z prodlení ▪ manka nad rámec daňové uznatelnosti dle zákona o daních z příjmů ▪ nevyužitě provozní náklady spojené s přípravou a zabezpečením investiční výstavby (zmařené investice)

Redefinice seznamu nákladů, které nelze uznat za ekonomicky oprávněné. Jedná se pouze o demonstrativní, a tedy neúplný výčet takových nákladů.

Neoprávněné náklady, u kterých nedošlo ke změně (formální ani věcné):	Neoprávněné náklady, u kterých došlo převážně pouze k formální změně:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ škody na majetku ▪ nevyužité provozní náklady, ▪ náklady na výzkum ▪ odpisy bezúplatně nabytého majetku ▪ cestovné a vyrovnání nad rámec povinností dle zákoníku práce ▪ příspěvky na penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření a životní pojištění ▪ platby pojistného 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ penále, pokuty, úroky z prodlení a jiná plnění sankční povahy jsou nově upraveny bez rozdělení podle jednotlivých právních titulů, ze kterých vyplývají. ▪ podíl na zisku není v nově uveden v seznamu nákladů, protože se i nadále nejedná o náklad, tedy nemůže být ani ekonomicky oprávněným nákladem
Neoprávněné náklady, u kterých došlo ke změně definice přibližováním daňové uznatelnosti a ekonomické:	Další náklady, u kterých došlo k věcné změně v posuzování oprávněnosti:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ manka – podle nové úpravy jsou vyloučena taková manka, která nejsou daňově uznatelná ▪ platby za promlčené dluhy včetně odpisů promlčených a nedobytných pohledávek nad rámec daňové uznatelnosti ▪ náklady na stravování – pouze zohlednění stravovacího paušálu ▪ náklady na reprezentaci a dary – nová úprava spojuje náklady reprezentace, sponzorování a darů 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ náklady na členy statutárních orgánů a dalších volených orgánů lze nově zahrnovat do oprávněných nákladů do výše nepřesahující dohodnutou výši odměny dle písemné smlouvy schválené příslušným orgánem společnosti ▪ náklady na odvody do státního rozpočtu při nesplnění stanoveného podílu zaměstnávání zdravotně postižených budou považovány za možný způsob plnění povinnosti ve smyslu § 81 zákona č. 435/2004 Sb., pokud o nich není účtováno jako o sankci

Výměr MF obsahuje další demonstrativní výčet ekonomicky oprávněných a neoprávněných nákladů.

► Příklad dobré praxe**Pachtovné (nájemné)**

Vodohospodářská společnost zahrnuje do plánové kalkulace ceny pachtovné (nájemné) ve výši, která odpovídá smluvním závazkům a hodnotě infrastrukturního majetku. Tento majetek je prodávajícím používán výlučně pro dodání vody pitné z vodovodu nebo na odvádění nebo čištění vod odpadních kanalizací.

Náklady činnosti servisní společnost

Vodohospodářská společnost dostává faktury od servisní společnosti vždy za uplynulý měsíc. Přílohou faktur jsou jednotlivé úkony, jejich časová náročnost, materiálové náklady a další skutečnosti, které umožní při případné cenové kontrole jednoznačně dokázat, že náklady splňují podmínky ekonomické oprávněnosti.

► Příklady špatné praxe**Neoprávněná výše pachtovného (nájemného)**

Vodohospodářská společnost hradí nájemné ve výši 2 mil. Kč, přitom oprávněná výše (podložená oprávněnými náklady a přiměřeným ziskem) dosahuje pouze 1,8 mil. Kč. Společnost chybně zahrnuje mezi náklady do kalkulace ceny vody uhrazenou výši nájemného 2 mil. Kč.

Jazykové kurzy

Vodohospodářská společnost zahrnuje do plánové kalkulace ceny náklady na jazykové kurzy pro všechny své zaměstnance, ačkoli jazykové znalosti jsou nezbytné pro výkon související s výrobou vody pouze u některých zaměstnanců.

Jubilejní ples

Vodohospodářská společnost zahrnuje do plánové kalkulace ceny náklady na jubilejní ples k 30. výročí založení vodohospodářské společnosti, ačkoli tyto náklady nejsou nezbytné pro výrobu vody.

OBNOVA INFRASTRUKTURNÍHO MAJETKU

Dalším krokem při přípravě plánové kalkulace ceny je výpočet výše prostředků na obnovu infrastrukturního majetku vlastníkem v souladu s podmínkami, uvedenými v plánu financování obnovy vodovodů a kanalizací (dále jen „plán financování obnovy“) spolu s dalšími povinnostmi vyplývajícími z ostatních právních předpisů týkajících se oboru VaK.

PŘIMĚŘENÝ ZISK

Nedílnou součástí kalkulace ceny je i výpočet přiměřeného zisku zajišťujícího návratnost kapitálu (Příloha č. 2 Výměru MF).

Přiměřený zisk je vypočítán pro jednotlivou kalkulaci ceny. Přiměřený zisk je vypočítán samostatně za „provozování“ a za „vlastnictví“ infrastrukturního majetku. V případě subjektů, které infrastrukturní majetek současně provozují i vlastní, je pro danou kalkulaci ceny zisk vypočítán nejdříve odděleně za „provozování“ a za „vlastnictví“ a následně sečten.

Maximální výše přiměřeného zisku je vypočtena pomocí pravidel, uvedených v bodu 5 Výměru MF. Do této výše je provozovatel, respektive vlastník, oprávněn kalkulovat a vykazovat zisk v jednotlivých

kalkulacích ceny. S ohledem na různou potřebu zisku provozovatele a vlastníka je toto maximum vypočítáváno pro provozovatele a vlastníka zvlášť pomocí diferencované míry návratnosti 0,49 % pro provozovatele, resp. 0,92 % pro vlastníka.

Přiměřený zisk se počítá dle vzorce: přiměřený zisk = reprodukční hodnota IM × míra návratnosti.

Pro výpočet maximálního přiměřeného zisku zajišťujícího návratnost kapitálu jsou stanoveny míry návratnosti určující maximální přiměřený zisk v ceně vody, které jsou uvedeny v bodu 5 písm. a). Pravidlo je založeno na součinu maximální míry návratnosti pro provozovatele nebo vlastníka a reprodukční hodnoty infrastrukturního majetku.

Reprodukční hodnota infrastrukturního majetku je určena dle evidence Vybraných údajů majetkové evidence (dále také „VÚME“) k 31. 12. roku t-2 při zohlednění provedených změn hodnoty infrastrukturního majetku, tj. změn, které nejsou promítnuty k 31. 12. roku t-2 do VÚME, nicméně byly v době sestavení plánové kalkulace ceny známy a budou k 31. 12. roku t-1 do VÚME zahrnuty. Reprodukční hodnotu infrastrukturního majetku a pravidla pro jeho evidenci upravuje Metodický pokyn Ministerstva zemědělství č. j. 14000/2020-15132-1 pro orientační ukazatele výpočtu pořizovací (aktualizované) ceny objektů do Vybraných údajů majetkové evidence vodovodů a kanalizací, pro Plány rozvoje vodovodů a kanalizací a pro Plány financování obnovy vodovodů a kanalizací.

Pro regulační období 2022–2026 byla ponechána možnost navýšení hodnoty přiměřeného zisku v odůvodněných případech o částku, která bude využita podle plánu financování obnovy v období t, a která není jiným způsobem uplatněna v kalkulaci ceny.

Přiměřený zisk má i nadále omezený meziroční nárůst na 1 m³ vody. Toto omezení se vztahuje na zisk v kalkulacích cen pro vodné a stočné a bude uplatňováno i mezi regulačními obdobími 2021 a 2022. Nová úprava explicitně identifikuje, že zisk ve všech kalkulacích musí odpovídat uvedenému vztahu k první plánové kalkulaci pro rok t-1.

► Příklady dobré praxe

Výpočet přiměřeného zisku

VaK Město a.s. vlastní infrastrukturní majetek (IM), který současně provozuje. Kromě toho provozuje také IM přilehlé obce. Pro město i přilehlou obec je kalkulována jedna solidární cena. Dle VÚME je hodnota IM v majetku VaK Město a.s. 100 a hodnota provozovaného IM obce 10.

VaK Město a.s. jako prodávající využil pro výpočet maximálního přiměřeného zisku v plánové kalkulaci ceny následující výpočet:

Maximální přiměřený zisk za provozování = $(100 + 10) * 0,49 \% = 0,539$

Maximální přiměřený zisk za vlastnictví = $100 * 0,92 \% = 0,92$

Maximální přiměřený zisk VaK Město a.s. = $0,539 + 0,92 = 1,459$

Maximální přiměřený zisk přilehlé obce může být součástí nájemného (pachtovného), které VaK Město a.s. platí přilehlé obci. Do ceny vody potom vstupuje jako náklad.

Maximální přiměřený zisk za vlastnictví přilehlé obce zahrnutý prodávajícím v ceně vody = $10 * 0,92 \% = 0,092$

Úprava základny VÚME

Vodohospodářská společnost v roce 2021 postavila a zprovoznila novou ČOV, která ještě nebyla uvedena ve VÚME k 31. 12. 2020. ČOV byla k 4. 8. 2021 zkolaudována a do účetnictví zahrnuta v hodnotě 50. ČOV byla k 12. 9. 2021 zapsána do evidence VÚME s reprodukční hodnotou 40. Reprodukční hodnotu této ČOV může společnost zahrnout do základny pro výpočet zisku pro plánovou kalkulaci na rok 2022.

VÚME k 31. 12. 2020 = 1000

VÚME pro výpočet zisku 2022 = 1000 + 40

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

U subjektů, které postupují podle přílohy č. 7 OPŽP pro období 2007–2013 Dohoda mezi Českou republikou a Evropskou komisí na „Podmínkách přijatelnosti vodohospodářských projektů pro OPŽP v programovacím období 2007-2013“ předložených Evropské komisi 6. srpna 2007, resp. podle přílohy č. 6 Operačního programu Životní prostředí pro období 2014–2020 a dále u subjektů financovaných z Národního programu Životní prostředí, které v plném rozsahu aplikují „Podmínky přijatelnosti vodohospodářských projektů pro Operační program Životní prostředí“, a používají k naplnění těchto podmínek pro čerpání prostředků k tomuto účelu v nich stanovený postup pro výpočet ceny, se považuje tento postup za postup v souladu s pravidly věcného usměrňování cen.

Podle výměru postupuje subjekt v rozsahu povinností neupravených v příslušných pravidlech pro výpočet ceny vázaný na daný Operační nebo Národní program životní prostředí. Proávající podle bodu (7) výměru předkládá kalkulace ve smyslu bodu (8) výměru až pro rok 2023 a následující.

1.2 SESTAVENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY PRO ROK t

V dalším kroku je sestavena plánová kalkulace ceny do formuláře plánové kalkulace, který je k dispozici ke stažení z webových stránek Ministerstva financí na adrese: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>.

Formuláře Ministerstva financí pro sběr údajů vychází z přílohy č. 1 a č. 2 k Výměru MF, které strukturou a obsahem odpovídají příloze č. 19 a č. 19a k vyhlášce č. 428/2001 Sb., které jsou doplněny tabulkami pro výpočet přiměřeného zisku v ceně vody a přiměřeného zisku v pachtovním (nájemném).

Ve výjimečných případech prodávající před sjednáním cen pro další období může předložit Ministerstvu financí žádost s podrobným odůvodněním potřeby uplatnění vyššího zisku než vypočteného podle bodu 5 písm. a) a písm. b) Výměru MF, který může promítnout do ceny až po vydání souhlasu Ministerstva financí. Ministerstvo financí může vydat souhlas například v případech, kdy potřeba tvorby vyššího zisku vyplývá z jiné zákonné povinnosti.

Výsledkem kalkulace je cena pro vodné a stočné na 1 m³.

► Příklad dobré praxe

Cena pro vodné a stočné

V případě, že je záměrem obce snížení nákladové ceny vody pro své občany, projeví se toto v kalkulaci tak, že se uvede částka, o kterou bude výsledná cena „dotována“ v záporné hodnotě. Poskytování „dotace“ ze strany obce je z cenového hlediska možné. Tato podpora by ale měla být zohledněna v kalkulaci (formou záporné hodnoty uvedené na řádce č. 14 plánové kalkulace), neboť snižuje cenu pro vodné a stočné.

1.3 SCHVÁLENÍ CENY PRO VODNÉ A STOČNÉ PŘED JEJÍM UPLATNĚNÍM

Pokud je obec vlastníkem infrastrukturního majetku a dohodne-li si to s provozovatelem ve smlouvě o provozování, podléhá navrhovaná cena vody, vypočtená na základě plánové kalkulace ceny, před svým uplatněním schválení příslušným orgánem (většinou se jedná o zastupitelstvo obce). Z pohledu cenového je ale výše ceny pro vodné a stočné, i přes regulaci, vždy výsledkem dohody smluvních stran.

► Příklad dobré praxe

Výše ceny pro vodné a stočné

Vodohospodářská společnost sestaví návrh plánové kalkulace ceny pro vodné a stočné (řádně a pravdivě), kterou předloží obci ke schválení a apeluje na ni, aby nedocházelo k úpravě ceny (zejména snížení ceny z politických důvodů) a byla tak zaručena dlouhodobá udržitelnost prováděním nutných oprav a investic do infrastrukturního majetku.

► Příklad špatné praxe**Pozdní předložení formuláře kalkulace ceny vody**

Vodohospodářská společnost předloží se zpožděním obci návrh plánové kalkulace. Obec nestihne schválit cenu pro vodné a stočné před její platností. Vodohospodářská společnost nepředloží včas formulář s plánovou kalkulací Ministerstvu financí – tj. nejpozději jeden kalendářní den před její platností, a tím nesplní povinnost vyplývající z Výměru MF.

1.4 PŘEDLOŽENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY PRO ROK t MINISTERSTVU FINANČÍ

Prodávající předkládá plánovou kalkulaci ceny pro rok t Ministerstvu financí dle přílohy č. 1 až č. 2 Výměru MF. Pro tyto účely se použije excelovský soubor, ve kterém vyplní listy „Identifikace“ a následně i list „Plánová kalkulace“. Formulář je k dispozici ke stažení z webových stránek Ministerstva financí na adrese: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>. Plánovou kalkulaci ceny vody předkládá prodávající nejdříve tři měsíce před její platností a nejpozději však jeden kalendářní den před její platností, nejpozději pak do 31. prosince roku t-1.

INSTRUKCE K VYPLNĚNÍ A PŘEDLOŽENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY

- Formulář se vyplňuje pro každou kalkulaci zvlášť - tj. vyplňuje se samostatný formulář (soubor .xls) pro cenu vody pitné, samostatný formulář pro cenu vody odpadní atd.
- Vyplněné tabulky s plánovou kalkulací ceny vody se zasílají nejpozději jeden kalendářní den před její platností do datové schránky Ministerstva financí zxeaaav.
- V kolonce předmět datové zprávy se vyplní "kalkulace platná od" a uvede se datum její platnosti.
- V kolonce k rukám v datové zprávě se uvede "odbor 16".
- Tabulky se posílají pouze ve formátu MS Excel (soubor .xls), dokument v PDF nebude akceptován.
- Dokument není nutné podepisovat, je automaticky podepsaný odesláním datovou schránkou.
- Údaje se vyplňují zvlášť za vodu pitnou, vodu předanou, vodu odpadní a vodu převzatou.
- Údaje za vodu předanou se vyplní do sloupce pro vodu pitnou, údaje za vodu převzatou do sloupce pro vodu odpadní.
- Náklady a prostředky obnovy se uvádějí v mil. Kč na 6 desetinných míst.
- Údaje v rádcích VII až VIII se uvádějí v mil. Kč na 6 desetinných míst.

► Příklad dobré praxe**Předložení formuláře plánové kalkulace ceny vody**

Vodohospodářská společnost řádně a pravdivě vyplní formulář plánové kalkulace ceny vody, včas jej předloží Ministerstvu financí a předejde tak postihu dle § 16 odst. 2 písm. c) zákona o cenách ve věci nesplnění požadované informační povinnosti.

► **Příklad špatné praxe**

Způsob předložení formuláře plánové kalkulace ceny vody

Vodohospodářská společnost kalkulaci ceny vody vytiskne, podepíše, naskenuje a zašle Ministerstvu financí prostřednictvím e-mailu. Vodohospodářská společnost tak nesplní povinnost předkládat plánovou kalkulaci ceny vody ve strojově zpracovatelné podobě a prostřednictvím systému datových schránek, jak je uvedeno ve Výměru MF.

2. ROK t

Rok t-1	1.1 Příprava podkladů pro sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.2 Sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.3 Schválení ceny pro vodné a stočné před jejím uplatněním 1.4 Předložení plánové kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t	2.1 Uplatňování ceny vody 2.2 Aktualizace plánové kalkulace ceny pro rok t 2.3 Předložení aktualizované kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t+1	3.1 Sestavení vyrovnávací kalkulace ceny za rok t 3.2 Předložení vyrovnávací kalkulace ceny Ministerstvu financí za rok t 3.3 Vyrovnání za rok t – dobropis odběratelům (více než 10 %)
Rok t+2	4.1 Vyrovnání za rok t – uplatnění vyrovnávací položky za rok t (do 10 %)

2.1 UPLATŇOVÁNÍ CENY VODY

V roce t, pro který byla plánová kalkulace ceny zpracovávána, dochází k dodávání a odvádění vody za cenu sjednanou na základě plánové kalkulace. Současně s dodávkou a odběrem dochází ke vzniku práva na úhradu ceny, tj. uplatnění ceny pro vodné a stočné. Výše úhrady je následně vyúčtována (v souladu s vyrovnávací kalkulací) a vyfakturována. Průměrná skutečně vyfakturovaná cena (dle vyrovnávací kalkulace) může být nižší než původně uplatňovaná (dle plánové kalkulace ceny), pokud došlo do konce roku k aktualizaci plánové kalkulace.

2.2 AKTUALIZACE PLÁNOVÉ KALKULACE CENY PRO ROK t

Aktualizace plánové kalkulace se zpracovává vždy, když dojde k významnému a trvalému snížení předpokládaných ekonomicky oprávněných nákladů, snížení uplatněné ceny vůči všem kupujícím nebo nárůstu předpokládaného množství vody s dopadem na cenu, která má být uplatněna vůči odběratelům. Pokud dojde ke zvýšení nákladů nebo ke snížení předpokládaného množství vody, a tím i k růstu ceny vody, může být aktualizace plánové kalkulace rovněž zpracována.

Aktualizace plánové kalkulace ceny se zpracovávají v průběhu celého kalendářního roku s platností od data aktualizace do konce kalendářního roku t.

Dojde-li ke změně v užívání stavby vodovodní nebo kanalizační přípojky a části vnitřního vodovodu nebo vnitřní kanalizace ve smyslu zákona o vodovodech a kanalizacích, pokud prodávající prokazatelně nemohl předpokládat rozhodnutí o změně přípojky a vnitřního vodovodu nebo kanalizace na provozně související vodovod nebo kanalizaci v době sestavení plánové kalkulace ceny, a rozhodnutí o změně přípojky nabude účinnosti po datu zpracování plánové kalkulace ceny, může prodávající promítnout příslušné změny do kalkulace cen pro příští kalendářní rok.

Při zpracování aktualizace plánové kalkulace ceny se postupuje obdobně jako při sestavení plánové kalkulace. Jednotlivé body postupu jsou popsány v předchozích kapitolách – Příprava podkladů pro sestavení plánové kalkulace ceny, Sestavení plánové kalkulace ceny a Schválení ceny pro vodné a stočné před jejím uplatněním.

2.3 PŘEDLOŽENÍ AKTUALIZOVANÉ KALKULACE CENY PRO ROK t MINISTERSTVU FINANČÍ

Prodávající předkládá aktualizovanou plánovou kalkulaci ceny Ministerstvu financí dle přílohy č. 1 až č. 2 Výměru MF pouze v případě změny ceny nebo zvýšení zisku. Pro tyto účely se použije identický excelovský soubor, který již prodávající MF zaslal s plánovou kalkulací, pouze v ní navíc vyplní list „Aktualizace – Plánová kalkulace“. V případě, že identifikační údaje na listu „Identifikace“ nejsou aktuální, je třeba je na tomto listu upravit, aby odpovídaly skutečnosti. Formulář je k dispozici ke stažení z webových stránek Ministerstva financí na adrese: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>. Aktualizace plánové kalkulace ceny vody předkládá prodávající MF nejpozději jeden kalendářní den před její platností.

INSTRUKCE K VYPLNĚNÍ A PŘEDLOŽENÍ AKTUALIZACE PLÁNOVÉ KALKULACE CENY

- Formulář se vyplňuje pro každou aktualizaci kalkulace zvlášť - tj. samostatný formulář (soubor .xls) pro aktualizaci ceny vody pitné, samostatný formulář pro aktualizaci ceny vody odpadní atd.
- Vyplněné tabulky s aktualizací plánové kalkulace ceny vody se zasílají nejpozději jeden kalendářní den před její platností do datové schránky Ministerstva financí zxeaaav.
- V kolonce předmět datové zprávy se vyplní "kalkulace platná od" a uvede datum její platnosti.
- V kolonce k rukám v datové zprávě se uvede "odbor 16".
- Tabulky se posílají pouze ve formátu MS Excel (soubor .xls), dokument v PDF nebude akceptován.
- Dokument není nutné podepisovat, je automaticky podepsaný odesláním datovou schránkou.
- Údaje se vyplňují zvlášť za vodu pitnou, vodu předanou, vodu odpadní a vodu převzatou.
- Údaje za vodu předanou se vyplní do sloupce pro vodu pitnou, údaje za vodu převzatou do sloupce pro vodu odpadní.
- Náklady a prostředky obnovy se uvádějí v mil. Kč na 6 desetinných míst.
- Údaje v řádcích VII až VIII se uvádějí v mil. Kč na 6 desetinných míst.
- Aktualizace plánové kalkulace se zpracovává vždy, když dojde k významnému a trvalému snížení:
 - předpokládaných ekonomicky oprávněných nákladů,
 - snížení uplatněné ceny vůči všem kupujícím nebo,
 - nárůstu předpokládaného množství vody.
- Pokud dojde ke zvýšení nákladů nebo ke snížení předpokládaného množství vody, a tím i k růstu ceny vody, může být aktualizace plánové kalkulace rovněž zpracována.
- Aktualizace plánové kalkulace ceny vody se zpracovávají pro období celého kalendářního roku.

► Příklady špatné praxe**Aktualizace plánové kalkulace ceny**

Náklady na elektrickou energii výrazně klesly a vodohospodářská společnost se v průběhu roku dozví nebo oprávněně může očekávat, že tyto náklady uvedené v plánové kalkulaci ceny budou trvale výrazně nižší a mělo by to výrazný dopad na cenu pro vodné a stočné, a ostatní plánované náklady se vůbec nezměnily. Náklady na elektrickou energii tvoří významnou část celkových nákladů a jiné náklady se nezvýšily, aktualizace by tedy měla dopad do ceny vody. Přesto společnost nevydává aktualizaci plánové kalkulace ceny vody.

Nárůst předpokládaného objemu vody

Vodohospodářská společnost neprovede aktualizaci plánové kalkulace ceny vody, přestože dojde v průběhu roku k nárůstu objemu vody o nové odběratele, o kterém ví a má k dispozici podklady, které jí mohou umožnit stanovit kalkulovaný objem vody přesněji.

Nárůst objemu může být i u stávajících odběratelů, nejedná se pouze o nové. Navíc u nových odběratelů dochází k postupnému napojování a původní odhad nemusí být v čase totožný.

3. ROK t+1

Rok t-1	1.1 Příprava podkladů pro sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.2 Sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.3 Schválení ceny pro vodné a stočné před jejím uplatněním 1.4 Předložení plánové kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t	2.1 Uplatňování ceny vody 2.2 Aktualizace plánové kalkulace ceny pro rok t 2.3 Předložení aktualizované kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t+1	3.1 Sestavení vyrovnávací kalkulace ceny za rok t 3.2 Předložení vyrovnávací kalkulace ceny Ministerstvu financí za rok t 3.3 Vyrovnání za rok t – dobropis odběratelům (více než 10 %)
Rok t+2	4.1 Vyrovnání za rok t – uplatnění vyrovnávací položky za rok t (do 10 %)

3.1 SESTAVENÍ VYROVNÁVACÍ KALKULACE CENY ZA ROK t

K prokázání souladu uplatňované ceny vody s pravidly věcného usměrňování cen prodávající sestavuje vyrovnávací kalkulaci ceny. Tato vyrovnávací kalkulace ceny obsahuje skutečně uplatněné ekonomicky oprávněné náklady, uplatněnou výši přiměřeného zisku a skutečné množství vody. Výše ekonomicky oprávněných nákladů se prokazuje z účetnictví prodávajícího vedeného podle právních předpisů upravujících účetnictví. Uplatněná výše přiměřeného zisku dosahuje nejvýše maximální hodnoty přiměřeného zisku podle Výměru MF. Skutečné množství vody odpovídá fakturovanému množství vody v souladu s předpisy upravujícími obor VaK. Ve vyrovnávací kalkulaci ceny je uvedena uplatňovaná cena, vyrovnávací položka z předcházejícího období a dále pak je vypočtena vyrovnávací položka pro následující období.

Případná nesrovnalost v sestavení plánové kalkulace ceny (například nadhodnocení elektrické energie) nezakládá nepřiměřený majetkový prospěch, pokud existuje jiný ekonomicky oprávněný náklad, který je o stejnou nebo vyšší částku podhodnocen. Stále však platí, že významné nesrovnalosti v sestavení plánové kalkulace ceny mohou být posouzeny jako porušení pravidel věcného usměrňování cen.

V případě správného sestavení vyrovnávací kalkulace např. snížením nákladů na m³ (dosažením úspor nebo navýšením množství vody), pokud nebyl čerpán přiměřený zisk v maximální výši, může, podle nové právní úpravy, dojít k navýšení uplatněného zisku do jeho maximální výše dle Výměru MF.

Při zjištění kladného rozdílu mezi součinem skutečně uplatněné ceny a skutečného fakturovaného množství vody a součinem ceny vypočtené z uskutečněných ekonomicky oprávněných nákladů, vyrovnávacích položek z minulého období a výše maximálního přiměřeného zisku dle vyrovnávací kalkulace ceny a skutečného fakturovaného množství vody vycházejících z vyrovnávací kalkulace, provede prodávající vyrovnání.

Tento rozdíl je prodávající povinen vyčíslit a následně vyrovnat jako snižující vyrovnávací položku a započítat v plánové i ve vyrovnávací kalkulaci ceny pro rok t+2, tj. pro druhý rok následující po roce, ve kterém byla uplatňována cena (rok t), pokud je menší než 10 % ÚVN.

3.2 PŘEDLOŽENÍ VYROVNÁVACÍ KALKULACE CENY MINISTERSTVU FINANČÍ ZA ROK t

Ministerstvo financí nově sbírá údaje pro ověření dodržování souladu postupu sestavování vyrovnávací kalkulace ceny a výpočtu přiměřeného zisku s nastavenou cenovou regulací. Prodávající předkládá Ministerstvu financí formuláře – tj. vyrovnávací kalkulaci dle přílohy č. 3 a č. 4 k Výměru MF, které strukturou a obsahem odpovídají příloze č. 20 a 19a k vyhlášce č. 428/2001 Sb., které jsou doplněny tabulkami pro výpočet přiměřeného zisku v ceně vody a přiměřeného zisku v pachtovním (nájemném).

Pro tyto účely se použije identický excelovský soubor, který již prodávající MF zaslal s plánovou kalkulací (popř. s aktualizací plánové kalkulace), pouze v ní navíc vyplní list „Vyrovnávací kalkulace“. V případě, že identifikační údaje na listu „Identifikace“ nejsou aktuální, je třeba je na tomto listu upravit, aby odpovídaly skutečnosti. Formulář je k dispozici ke stažení z webových stránek Ministerstva financí na adrese: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>.

Vyrovnávací kalkulace ceny se předkládá do 30. dubna roku následujícího po uplatnění ceny.

Formulář Ministerstva financí „Vyrovnávací kalkulace ceny“ je totožný s formulářem dle přílohy č. 20 vyhlášky č. 428/2001 Sb., která je účinná od 1. 1. 2024. Ministerstvo zemědělství bude i nadále sbírat údaje podle přílohy č. 20 vyhlášky č. 428/2001 Sb. pro účely porovnání, resp. benchmarkingu, v aktuálně platné a účinné struktuře.

INSTRUKCE K VYPLNĚNÍ A PŘEDLOŽENÍ VYROVNÁVACÍ KALKULACE CENY

- Formulář se vyplňuje pro každou vyrovnávací kalkulaci zvlášť - tj. samostatný formulář (soubor .xls) pro cenu vody pitné, samostatný formulář pro cenu vody odpadní atd.
- Vyplněné tabulky s vyrovnávací kalkulací ceny vody se zasílají do 30. dubna roku následujícího po uplatnění ceny do datové schránky Ministerstva financí xzeaaav.
- V kolonce předmět datové zprávy se vyplní "kalkulace platná od" a uvede datum její platnosti.
- V kolonce k rukám v datové zprávě se uvede "odbor 16".
- Tabulky se posílají pouze ve formátu MS Excel (soubor .xls), dokument v PDF nebude akceptován.
- Dokument není nutné podepisovat, je automaticky podepsaný odesláním datovou schránkou.
- Údaje se vyplňují zvlášť za vodu pitnou, vodu předanou, vodu odpadní a vodu převzatou.
- Údaje za vodu předanou se vyplní do sloupce pro vodu pitnou, údaje za vodu převzatou do sloupce pro vodu odpadní.
- Náklady a prostředky obnovy se uvádějí v mil. Kč na 6 desetinných míst.
- Údaje v rádcích VII až VIII se uvádějí v mil. Kč na 6 desetinných míst.

3.3 VYROVNÁNÍ ZA ROK t – DOBROPIS ODBĚRATELŮM (VÍCE NEŽ 10 %)

V případě, že by vyrovnávací položka byla vyšší než 10 % z úplných vlastních nákladů vyplývajících z vyrovnávací kalkulace ceny, je prodávající povinen tento rozdíl vyrovnat vrácením konkrétním

kupujícím v roce t+1, tj. v roce následujícím po roce, ve kterém byla uplatňována cena. K fakturám vystaveným za rok t potom v roce t+1 prodávající vypracuje opravné daňové doklady (dobropisy), uplatňovaná cena za rok t je snížena o vypočtený rozdíl a vyrovnávací položka de facto nevzniká.

4. ROK t+2

Rok t-1	1.1 Příprava podkladů pro sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.2 Sestavení plánové kalkulace ceny pro rok t 1.3 Schválení ceny pro vodné a stočné před jejím uplatněním 1.4 Předložení plánové kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t	2.1 Uplatňování ceny vody 2.2 Aktualizace plánové kalkulace ceny pro rok t 2.3 Předložení aktualizované kalkulace ceny pro rok t Ministerstvu financí
Rok t+1	3.1 Sestavení vyrovnávací kalkulace ceny za rok t 3.2 Předložení vyrovnávací kalkulace ceny Ministerstvu financí za rok t 3.3 Vyrovnání za rok t – dobropis odběratelům (více než 10%)
Rok t+2	4.1 Vyrovnání za rok t – uplatnění vyrovnávací položky za rok t (do 10 %)

4.1 VYROVNÁNÍ ZA ROK t – UPLATNĚNÍ VYROVNÁVACÍ POLOŽKY ZA ROK t (DO 10 %)

Pokud ve vyrovnávací kalkulaci ceny roku t (vytvořena v roce t+1) vyšla nenulová vyrovnávací položka, přesněji v intervalu nula až 10 % z úplných vlastních nákladů (dále také „ÚVN“), je tato položka uvedena v plánové kalkulaci pro rok t+2 a následně ve veškerých aktualizacích plánových kalkulací pro rok t+2 a vyrovnávací kalkulaci pro rok t+2.

Konkrétní způsoby vyrovnání jsou uvedeny v následujících příkladech.

PŘÍKLADY

1. ÚPLNÉ VLASTNÍ NÁKLADY VE VYROVNÁVACÍ KALKULACI ODPOVÍDAJÍ PLÁNOVÉ KALKULACI

SESTAVENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY V ROCE 2021 (t-1)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2022 (t)	
ÚVN - plán 2022	90
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	10
m ³	1
Vypočtená cena (uplatněná cena pro rok 2022)	100

Společnost odhadla náklady pro příští rok ve výši 90. Maximální zisk zkalkulovala na úrovni 20, ale dobrovolně se rozhodla, že bude uplatňovat pouze 10. Celková cena po vydělení za m³ vyšla na 100.

SESTAVENÍ VYROVNÁVACÍ KALKULACE CENY V ROCE 2023 (t+1)

▶ Vyrovnávací kalkulace ceny za rok 2022 (t)	
ÚVN skutečnost 2022	90
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	10
m ³	1
Vypočtená cena (vycházející ze skutečnosti roku 2022)	100
Vyrovnávací položka za rok 2022	0

Jednotlivé položky nákladů se v roce t změnily, ale celková výše ÚVN se nezměnila. Vzhledem k tomu, že uplatňovaná cena je vypočtena z ekonomicky oprávněných nákladů, přiměřeného zisku a správného objemu vody, nedochází k výpočtu vyrovnávací položky.

U příkladu upozorňujeme, že položka uplatněný zisk je ve vyrovnávací kalkulaci uvedena na řádku Y a nemá vztah s řádkem č. 14 zisk/ztráta, který je automaticky vypočítáván. Jedná se o nezávislé hodnoty. Hodnota uvedená na ř. Y může být nejvýše rovna maximálnímu zisku podle pravidel cenové regulace. Dále upozorňujeme, že vypočtená cena v příkladech není uváděna v kalkulacích (v kalkulacích je uvedena pouze uplatňovaná cena) a v příkladech je vypočtená cena dopočtena pouze pro názornost.

VYROVNÁNÍ V ROCE 2024 (t+2)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2024 (t+2)	
ÚVN plán 2024	93
Maximální zisk dle Výměru MF	11,44
Uplatněný zisk	10
m³	1
Vypočtená cena (z plánovaných nákladů a zisku pro rok 2024)	103
Vyrovnávací položka za rok 2022 / m³	0
Uplatněná cena pro rok 2024	103

V kalkulaci pro rok 2024 (t+2) je vyrovnávací položka 0, tj. nedochází ke změně ceny vody v návaznosti na vyrovnání.

2. EKONOMICKY OPRÁVNĚNÉ NÁKLADY NEDOSÁHLY PLÁNOVANÉ VÝŠE

SESTAVENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY V ROCE 2021 (t-1)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2022 (t)	
ÚVN - plán 2022	90
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	10
m ³	1
Vypočtená cena (uplatněná cena pro rok 2022)	100

Společnost odhadla náklady pro příští rok ve výši 90. Maximální zisk zkalkulovala na úrovni 20, ale dobrovolně se rozhodla, že bude uplatňovat pouze 10. Celková cena po vydělení za m³ vyšla na 100.

SESTAVENÍ VYROVNÁVACÍ KALKULACE CENY V ROCE 2023 (t+1)

▶ Vyrovnávací kalkulace ceny za rok 2022 (t)	
ÚVN skutečnost 2022	85
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	15
m ³	1
Vypočtená cena (vycházející ze skutečnosti roku 2022)	100
Vyrovnávací položka za rok 2022	0

Jednotlivé položky nákladů se v roce t změnily a došlo ke změně celkové výše ÚVN. Protože se výše ÚVN snížila, muselo dojít k úpravě výše uplatněného zisku ve vyrovnávací kalkulaci. Vzhledem k tomu, že nebyl uplatněn zisk v maximální výši, byl zisk navýšen (ani tak nedosahuje maximální výše dle Výměru MF). Vypočtená cena tedy zůstává stejná, nedochází k výpočtu vyrovnávací položky.

U příkladu upozorňujeme, že položka uplatněný zisk je ve vyrovnávací kalkulaci uvedena na řádku Y a nemá vztah s řádkem č. 14 zisk/ztráta, který je automaticky vypočítáván. Jedná se o nezávislé hodnoty. Dále upozorňujeme, že vypočtená cena v příkladech není uváděna v kalkulacích (v kalkulacích je uvedena pouze uplatňovaná cena) a v příkladech je vypočtená cena dopočtena pouze pro názornost.

VYROVNÁNÍ V ROCE 2024 (t+2)

► Plánová kalkulace ceny pro rok 2024 (t+2)	
ÚVN plán 2024	90
Maximální zisk dle Výměru MF	11,44
Uplatněný zisk	10
m³	1
Vypočtená cena (z plánovaných nákladů a zisku pro rok 2024)	100
Vyrovnávací položka za rok 2022 / m³	0
Uplatněná cena pro rok 2024	100

V kalkulaci pro rok 2024 (t+2) je vyrovnávací položka 0, tj. nedochází ke změně ceny vody v návaznosti na vyrovnání.

3. EKONOMICKY OPRÁVNĚNÉ NÁKLADY PŘESÁHLY PLÁNOVANOU VÝŠÍ

SESTAVENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY V ROCE 2021 (t-1)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2022 (t)	
ÚVN - plán 2022	90
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	10
m ³	1
Vypočtená cena (uplatněná cena pro rok 2022)	100

Společnost odhadla náklady pro příští rok ve výši 90. Maximální zisk zkalkulovala na úrovni 20, ale dobrovolně se rozhodla, že uplatňovat bude pouze 10. Celková cena po vydělení za m³ vyšla na 100.

SESTAVENÍ VYROVNÁVACÍ KALKULACE V ROCE 2023 (t+1)

▶ Vyrovnávací kalkulace ceny za rok 2022 (t)	
ÚVN skutečnost 2022	95
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	10
m ³	1
Vypočtená cena (vycházející ze skutečnosti roku 2022)	105
Vyrovnávací položka za rok 2022	0

Uplatňovaná cena musí odpovídat kalkulaci a je 100. Nemůže být zpětně měněna s výjimkou případu, kdy byla cena nedůvodně vysoká a došlo ke změně uplatňované ceny (tj. byla uplatněna nižší cena).

Vypočtená cena, tj. cena vycházející z ekonomicky oprávněných nákladů, uplatněného zisku a množství vody v daném případě vyšla vyšší než uplatněná. Uvedené nezakládá vyrovnávací položku, která by mohla být zohledněna v kalkulaci pro rok 2024 (t+2). Kontrolovaná osoba nemusí měnit výši uplatněného zisku (mohla by jej snížit na 5, aby vypočtená cena vyšla stejná jako uplatňovaná).

VYROVNÁNÍ V ROCE 2024 (t+2)

► Plánová kalkulace ceny pro rok 2024 (t+2)	
ÚVN plán 2024	95
Maximální zisk dle Výměru MF	11,44
Uplatněný zisk	10
m³	1
Vypočtená cena (z plánovaných nákladů a zisku pro rok 2024)	105
Vyrovnávací položka za rok 2022 / m³	0
Uplatněná cena pro rok 2024	105

V kalkulaci pro rok 2024 (t+2) je vyrovnávací položka 0, tj. nedochází ke změně ceny vody v návaznosti na vyrovnání.

4. EKONOMICKY OPRÁVNĚNÉ NÁKLADY NEDOSÁHLY PLÁNOVANÉ VÝŠE

SESTAVENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY V ROCE 2021 (t-1)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2022 (t)	
ÚVN - plán 2022	90
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	10
m ³	1
Vypočtená cena (uplatněná cena pro rok 2022)	100

Společnost odhadla náklady pro příští rok ve výši 90. Maximální zisk zkalkulovala na úrovni 20, ale dobrovolně se rozhodla, že bude uplatňovat pouze 10. Celková cena po vydělení za m³ vyšla na 100.

SESTAVENÍ VYROVNÁVACÍ KALKULACE CENY V ROCE 2023 (t+1)

▶ Vyrovnávací kalkulace ceny za rok 2022 (t)	
ÚVN skutečnost 2022	75
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	20
m ³	1
Vypočtená cena (vycházející ze skutečnosti roku 2022)	95
Vyrovnávací položka za rok 2022 (95-100)*1	-5

Jednotlivé položky nákladů se v roce t změnily a došlo ke změně celkové výše ÚVN. Protože se výše ÚVN výrazně snížila, muselo dojít k úpravě ve vyrovnávací kalkulaci. Vzhledem k tomu, že nebyl uplatněn zisk v maximální výši, byl navýšen na maximální výši. Přes uvedené navýšení vychází vypočtená cena nižší než uplatňovaná. Tento rozdíl je předmětem vyrovnání. V uvedeném případě se jedná o hodnotu -5 $([95-100]*1)$. Protože uvedená hodnota je menší než 10 % ÚVN (7,5), tak tato hodnota se stává vyrovnávací položkou, která musí být započtena do kalkulace pro rok 2024 (t+2), jak plánových, tak vyrovnávací.

U příkladu upozorňujeme, že položka uplatněný zisk je ve vyrovnávací kalkulaci uvedena na řádku Y a nemá vztah s řádkem č. 14 zisk/ztráta, který je automaticky vypočítáván. Jedná se o nezávislé hodnoty. Dále upozorňujeme, že vypočtená cena v příkladech není uváděna v kalkulacích (v kalkulacích je uvedena pouze uplatňovaná cena) a v příkladech je vypočtená cena dopočtena pouze pro názornost.

VYROVNÁNÍ V ROCE 2024 (t+2)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2024 (t+2)	
ÚVN plán 2024	95
Maximální zisk dle Výměru MF	11,44
Uplatněný zisk	10
m³	1
Vypočtená cena (z plánovaných nákladů a zisku pro rok 2024)	105
Vyrovnávací položka za rok 2022 / m³	-5
Uplatněná cena pro rok 2024	100

V kalkulaci pro rok 2024 (t+2) je započtena vyrovnávací položka ve výši 5, tj. dochází ke změně ceny vody v návaznosti na vyrovnání (v uvedeném případě je nižší o 5).

5. EKONOMICKY OPRAVNĚNÉ NÁKLADY DOSÁHLY PLÁNOVANÉ VÝŠE, ALE VZROSTLO MNOŽSTVÍ DODÁVANÉ VODY

SESTAVENÍ PLÁNOVÉ KALKULACE CENY V ROCE 2021 (t-1)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2022 (t)	
ÚVN - plán 2022	90
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	10
m ³	1
Vypočtená cena (uplatněná cena pro rok 2022)	100

Společnost odhadla náklady pro příští rok ve výši 90. Maximální zisk zkalkulovala na úrovni 20, ale dobrovolně se rozhodla, že bude uplatňovat pouze 10. Celková cena po vydělení za m³ vyšla na 100.

SESTAVENÍ VYROVNÁVACÍ KALKULACE CENY V ROCE 2023 (t+1)

▶ Vyrovnávací kalkulace ceny za rok 2022 (t)	
ÚVN skutečnost 2022	90
Maximální zisk dle Výměru MF	20
Uplatněný zisk	20
m ³	1,3
Vypočtená cena (vycházející ze skutečnosti roku 2022)	84,62
Vyrovnávací položka za rok 2022 (84,62-100)*1,3	-19,994

Vypočtená cena měla být nižší, mělo by dojít k vyrovnání. Vzhledem k tomu, že vyrovnávací položka překročila 10 % ÚVN (10 % * 90), je prodávající povinen tento rozdíl vyrovnat vrácením přímo kupujícím v roce 2023, nikoli pouze provést vyrovnání až v roce 2024.

Jednotlivé položky nákladů se v roce t změnily, ale nedošlo ke změně celkové výše ÚVN. Změnil se objem vody. Uvedená změna objemu vedla k nutnosti upravit vyrovnávací kalkulaci. Vzhledem k tomu, že nebyl v plánové kalkulaci uplatněn zisk v maximální výši, byl ve vyrovnávací kalkulaci zisk uplatněn v maximální výši. Přes uvedené navýšení vychází vypočtená cena nižší než uplatňovaná. Tento rozdíl je předmětem vyrovnání. V uvedeném případě se jedná o hodnotu -19,994 $([-84,62-100]*1,3)$. Protože uvedená hodnota je větší než 10 % ÚVN (9), tak musí prodávající vrátit uvedený rozdíl odběratelům v roce 2023. Toto vrácení se obvykle provádí opravou fakturace a pomocí dobropisů. V uvedeném případě musí dojít ke změně uplatňované ceny na cenu kalkulovanou. Odběratelé, tak obdrží rozdíl mezi cenami vynásobený množstvím vody přímo na účet nebo v hotovosti. Protože odběratelé obdrží vyrovnání přímo, nezapočítává se vyrovnávací položka do kalkulací roku 2024. V případě, že by se z objektivních důvodů (nedohledatelnost odběratele) nepodařilo částku vrátit, bude tato vypočtena jako vyrovnávací položka v kalkulaci roku 2024.

U příkladu upozorňujeme, že položka uplatněný zisk je ve vyrovnávací kalkulaci uvedena na řádku Y a nemá vztah s řádkem č. 14 zisk/ztráta, který je automaticky vypočítáván. Jedná se o nezávislé

hodnoty. Dále upozorňujeme, že vypočtená cena v příkladech není uváděna v kalkulacích (v kalkulacích je uvedena pouze uplatňovaná cena) a v příkladech je vypočtená cena dopočtena pouze pro názornost.

VYROVNÁNÍ V ROCE 2024 (t+2)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2024 (t+2)	
ÚVN plán 2024	95
Maximální zisk dle Výměru MF	11,44
Uplatněný zisk	10
m³	1
Vypočtená cena (z plánovaných nákladů a zisku pro rok 2024)	105
Vyrovnávací položka za rok 2022 / m³	0
Uplatněná cena pro rok 2024	105

V kalkulaci pro rok 2024 (t+2) je vyrovnávací položka 0, tj. nedochází ke změně ceny vody v návaznosti na vyrovnání.

6. ODKAZ NA JEDNOTLIVÉ ŘÁDKY FORMULÁŘŮ K PŘÍKLADŮM

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2022 (t)	
ÚVN - plán 2022	(ř. 10, tab. č. 1, př. 1)
Maximální zisk dle Výměru MF	(ř. 7, tab. č. 1, př. 2)
Uplatněný zisk	(ř. 14, tab. č. 2, př. 1)
m ³ (ř. 19, tab. č. 2, př. 1)	(ř. 19, tab. č. 2, př. 1)
Vypočtená cena (uplatněná cena pro rok 2022)	(ř. 20, tab. č. 2, př. 1)

▶ Vyrovnávací kalkulace ceny za rok 2022 (t)	
ÚVN skutečnost 2022	(ř. 10, tab. č. 1, př. 3)
Maximální zisk dle Výměru MF	(ř. 7, tab. č. 1, př. 4)
Uplatněný zisk	(ř. Y, tab. č. 2, př. 3)
m ³	(ř. 19, tab. č. 2, př. 3)
Vypočtená cena (vycházející ze skutečnosti roku 2022)	
Vyrovnávací položka za rok 2022	(ř. X, tab. č. 2, př. 3)

▶ Plánová kalkulace ceny pro rok 2024 (t+2)	
ÚVN plán 2024	(ř. 10, tab. č. 1, př. 1)
Maximální zisk dle Výměru MF	(ř. 7, tab. č. 1, př. 2)
Uplatněný zisk (ř. 14, tab. č. 2, př. 1)	(ř. 14, tab. č. 2, př. 1)
m ³	(ř. 19, tab. č. 2, př. 1)
Vypočtená cena (z plánovaných nákladů a zisku pro rok 2024)	
Vyrovnávací položka za rok 2022 / m ³	(ř. 12.1, tab. č. 2, př. 1)
Uplatněná cena pro rok 2024	(ř. 20, tab. č. 2, př. 1)

CENOVÁ KONTROLA

V souladu se zákonem č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, provádí kontrolu dodržování pravidel regulace cen v případě oboru VaK Specializovaný finanční úřad. Cenové kontroly umožňují kontrolu dodržování pravidel regulace.

KONTAKTY

Ing. Lukáš Teklý
Ředitel odboru Cenová politika
Tel.: +420 257 044 869
E-mail: Lukas.Tekly@mfcrcz

Ing. Marie Janečková
Vedoucí oddělení Legislativa, analýzy a správní řízení
Tel.: +420 257 042 432
E-mail: Marie.Janeckova@mfcrcz

Ing. Lucie Petrová
Vrchní ministerský rada
Tel.: +420 257 042 535
E-mail: Lucie.Petrova@mfcrcz

Ing. Kateřina Ondrušková
Vrchní ministerský rada
Tel.: +420 257 044 739
E-mail: Katerina.Ondruskova@mfcrcz